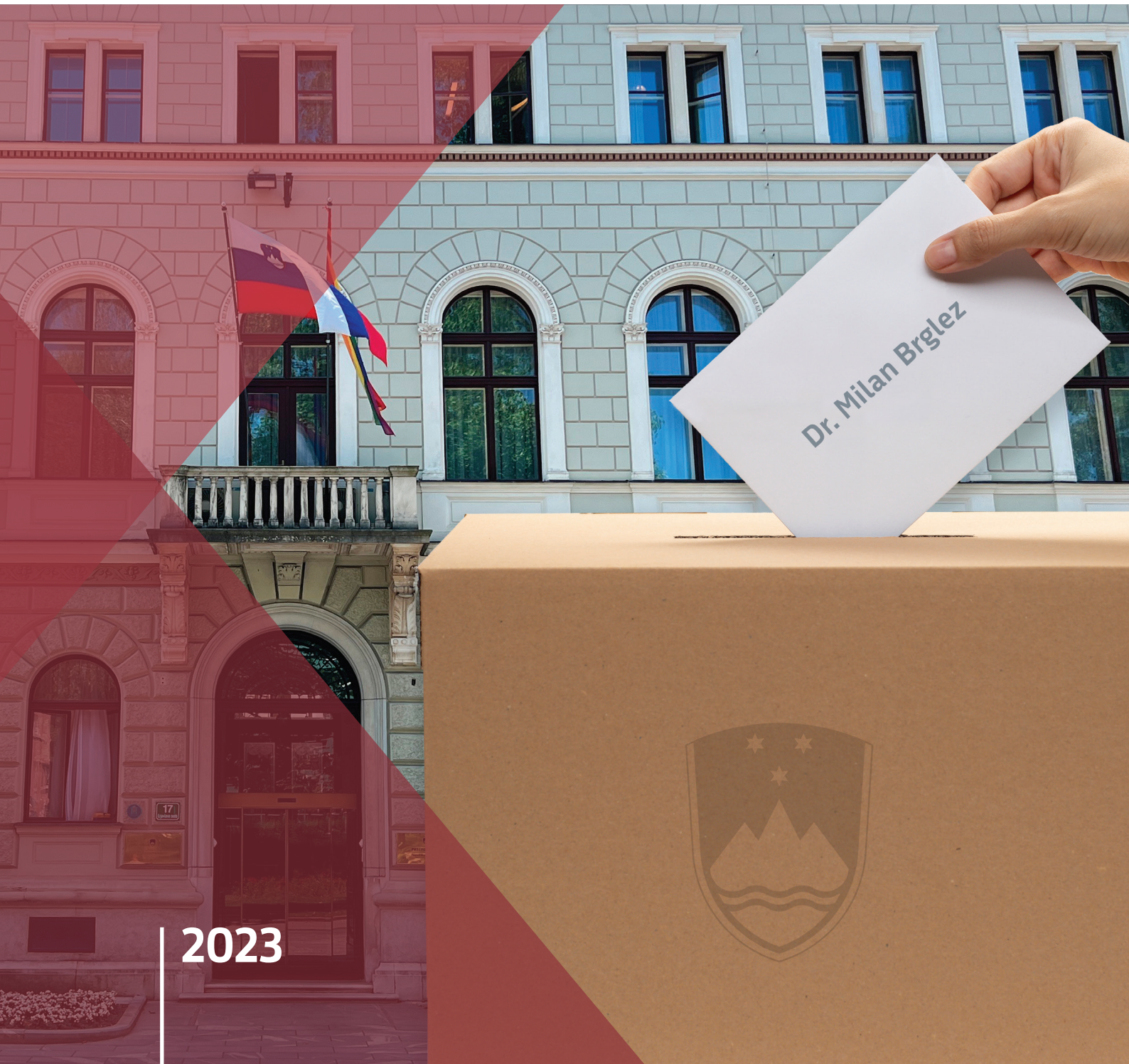

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost financiranja volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022

2023

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost financiranja volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022

Številka: 325-1/2023/18

Ljubljana, 20. julija 2023

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo pravilnosti financiranja volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022, ki jo je organizirala politična stranka Socialni demokrati.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o pravilnosti poslovanja in izrek mnenja o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji politični stranki Socialni demokrati izreklo **mnenje s pridržkom**. Stranka je posebni transakcijski računi za volilno kampanjo odprla 9 dni prepozno in s posebnega transakcijskega računa za volilno kampanjo poravnala stroške, ki niso stroški volilne kampanje.

Računsko sodišče je o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji politični stranki Socialni demokrati izreklo **pozitivno mnenje**.

Kazalo

1. Uvod	6
1.1 Predstavitev organizatorja volilne kampanje	6
1.2 Predstavitev revizije	7
1.2.1 Zbrana sredstva	8
1.2.2 Porabljena sredstva	9
1.2.3 Posojila	10
1.2.4 Prispevki, zbrani v nasprotju z ZVRK	11
1.2.5 Nakazila v humanitarne namene	11
1.2.6 Delno povračilo stroškov volilne kampanje	11
2. Ugotovitve	12
2.1 Pravilnost zbiranja sredstev v skladu z ZVRK	12
2.2 Pravilnost porabe sredstev v skladu z ZVRK	13
2.3 Pravilnost poslovanja, ki ni povezano z zbiranjem in s porabo sredstev	14
2.4 Poročilo o financiranju volilne kampanje in ugotovljene napake	15
2.5 Višina delnega povračila stroškov volilne kampanje	17
3. Mnenje	18
3.1 Mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji	18
3.2 Mnenje o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji	18

1. Uvod

Izvedli smo revizijo pravilnosti financiranja volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022 (v nadaljevanju: volitve predsednika republike), ki so bile 23. 10. 2022, kot je to določil Razpis volitev predsednika republike¹, in 13. 11. 2022, kot je za ponovno glasovanje določil Odlok o razpisu ponovnega glasovanja na volitvah predsednika republike².

Revizijo smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču³ in Zakona o volilni in referendumski kampanji⁴ (v nadaljevanju: ZVRK). Sklep o izvedbi revizije⁵ je bil izdan 1. 3. 2023.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z ZVRK in mnenje o pravilnosti poročanja v skladu z ZVRK.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁶. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za volilno kampanjo, o pravilnosti izkazanih zneskov in drugih podatkov⁷ v poročilu o financiranju volilne kampanje ter drugo poslovanje, ki ga ureja ZVRK. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj za nastanek nepravilnosti in tveganj nepravilnih navedb v poročilu o financiranju volilne kampanje zaradi napake ali prevare. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenj.

1.1 Predstavitev organizatorja volilne kampanje

Organizator volilne kampanje je v skladu z drugim odstavkom 3. člena ZVRK odgovoren za zakonitost izvajanja volilne kampanje. Organizator volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike je bila politična stranka Socialni demokrati, Levstikova ulica 15, 1000 Ljubljana, s kratico SD (v nadaljevanju: stranka SD), odgovorna oseba organizatorja volilne kampanje je bil po podatkih Državne volilne komisije⁸ mag. Dejan Levanič.

Organizator volilne kampanje je moral najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja na volitvah⁹ oziroma pred prvo finančno transakcijo, namenjeno volilni kampanji¹⁰, odpreti poseben transakcijski račun

¹ Uradni list RS, št. 97/22.

² Uradni list RS, št. 137/22.

³ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

⁴ Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 – ZPoIS-D, 11/11, 28/11 – odl. US in 98/13.

⁵ Št. 325-1/2023/2.

⁶ Uradni list RS, št. 122/22.

⁷ Podatki so poleg zneskov drugi obvezni podatki, ki jih pri poročanju v poročilu o financiranju volilne kampanje zahtevata ZVRK in Pravidnik o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo (v nadaljevanju: pravilnik; Uradni list RS, št. 36/14).

⁸ Podatki Državne volilne komisije, št. 041-92/2022-9 z dne 4. 10. 2022.

⁹ To je do vključno 7. 9. 2022.

¹⁰ Prvi in drugi odstavek 16. člena ZVRK.

za volilno kampanjo (v nadaljevanju: posebni račun). Vsa finančna sredstva, ki jih je organizator namenil ali dobil od drugih fizičnih oseb za financiranje volilne kampanje, je moral zbrati na posebnem računu. Vse stroške volilne kampanje je organizator volilne kampanje moral poravnati izključno s tega računa. Posebni račun je organizator volilne kampanje moral zapreti najkasneje v 4 mesecih po dnevu glasovanja¹¹, to je do vključno 23. 2. 2023.

Organizator volilne kampanje je moral najkasneje v 15 dneh od dneva zaprtja posebnega računa Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju: AJPES) predložiti poročilo o financiranju volilne kampanje.¹²

Za pravilnost finančnega in materialnega poslovanja stranke SD je odgovoren glavni tajnik stranke SD¹³. Odgovorni osebi organizatorja volilne kampanje za volilno kampanjo in med izvajanjem revizije sta bila mag. Dejan Levanič, glavni tajnik, do 12. 10. 2022 in Klemen Žibert¹⁴, glavni tajnik, od 13. 10. 2022.

1.2 Predstavitev revizije

Predmet revizije je financiranje volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022.

Revidirali smo višino zbranih in porabljenih sredstev za volilno kampanjo, pravilnost zbiranja in porabe sredstev, pravilnost poročanja, kot je urejeno v ZVRK, ter drugo poslovanje organizatorja volilne kampanje, ki ga ureja ZVRK.

Cilja revizije pravilnosti financiranja volilne kampanje sta bila:

- izrek mnenja o pravilnosti poslovanja v skladu z ZVRK in
- izrek mnenja o pravilnosti poročanja v skladu z ZVRK.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v obsegu, ki daje razumno zagotovilo za presojo pravilnosti financiranja volilne kampanje. Pri obsegu preverjanja smo upoštevali določila ZVRK in pravilnika, zato smo v skladu s prvim odstavkom 30. člena ZVRK preizkusili:

- višino zbranih in porabljenih sredstev volilne kampanje,
- ali je organizator volilne kampanje pridobil in uporabil sredstva za volilno kampanjo v skladu z ZVRK ter

¹¹ Prvi odstavek 16. člena ZVRK.

¹² Prvi odstavek 18. člena ZVRK.

¹³ Odgovorno osebo stranke SD, ki zastopa stranko v pravnem prometu ter vodi in je odgovorna za materialno in finančno poslovanje stranke, v skladu s 5. členom Statuta Socialnih demokratov z dne 9. 11. 2019 imenuje predsedstvo stranke izmed članic in članov predsedstva stranke. Mag. Dejan Levanič je bil za glavnega tajnika stranke imenovan s sklepom predsedstva stranke o pooblastilu glavnega tajnika mag. Dejana Levaniča za zastopanje stranke v pravnem prometu, ki je bil sprejet na 6. korespondenčni seji predsedstva stranke SD, št. 22-10/2018-K6 z dne 22. 10. 2018.

¹⁴ Klemen Žibert je bil za glavnega tajnika stranke imenovan s sklepom predsedstva stranke z dne 12. 10. 2022 in vpisan v register političnih strank z odločbo Ministrstva za notranje zadeve, št. 2153-13/2006/24 z dne 25. 10. 2022.

- ali so podatki, ki jih je organizator volilne kampanje navedel v poročilu o financiranju volilne kampanje iz 18. člena ZVRK, točni.

Preizkusili smo tudi, ali je organizator volilne kampanje:

- pravočasno odprl in zaprl posebni račun ter
- predložil poročilo o financiranju volilne kampanje v predpisanem roku.

Izračunali smo višino delnega povračila stroškov volilne kampanje, do katerega je v skladu s 26. členom ZVRK upravičen organizator volilne kampanje. Preverili smo tudi, ali je organizator volilne kampanje izgubil pravico do delnega povračila stroškov volilne kampanje ali do financiranja iz proračuna Republike Slovenije, ker so porabljena sredstva preseгла zneske iz 31. člena ZVRK.

1.2.1 Zbrana sredstva

Zbrana sredstva za volilno kampanjo so v skladu s 14. členom ZVRK¹⁵:

- prispevki fizičnih oseb in
- sredstva organizatorja volilne kampanje, ki jih je prenesel s svojega transakcijskega računa na posebni račun.

Volilna kampanja se lahko financira s prispevki fizičnih oseb, ki od posamezne fizične osebe ne smejo presežati 10 povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju: SURS) za preteklo leto, to je 19.695,90 EUR¹⁶. Prispevki so vsi denarni prispevki fizičnih oseb, zbrani na posebnem računu, ter vsi prispevki fizičnih oseb iz drugega odstavka 14. člena ZVRK (v nadaljevanju: druge oblike prispevkov), kot so: nedenarni prispevki, brezplačne storitve za organizatorja volilne kampanje, prevzem obveznosti oziroma opravljanje storitev za organizatorja volilne kampanje ali prodaja blaga organizatorju volilne kampanje pod pogoji, ki organizatorja volilne kampanje postavljajo v ugodnejši položaj kot druge koristnike storitev oziroma kot kupce blaga teh oseb. Denarni prispevki posamezne fizične osebe v gotovini so za posamezno volilno kampanjo dovoljeni največ do zneska 50 EUR, višji denarni prispevki pa morajo biti vplačani prek bank, hranilnic ali drugih pravnih oseb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne storitve¹⁷.

Če je organizator volilne kampanje politična stranka, lahko s svojega transakcijskega računa na posebni račun prenese sredstva¹⁸ največ v višini 0,25 EUR na posameznega volilnega upravičenca

¹⁵ Skladno z 2. členom pravilnika se med zbrana sredstva štejejo tudi obresti sredstev avista.

¹⁶ Po podatkih iz Poročila o gibanju plač za december 2021 (Uradni list RS, št. 26/22) je povprečna mesečna bruto plača za obdobje od januarja do decembra 2021 znašala 1.969,59 EUR.

¹⁷ Prvi odstavek 14. člena ZVRK.

¹⁸ Sedmi odstavek 14. člena ZVRK.

v državi v skladu s tretjim odstavkom 23. člena ZVRK¹⁹; prispevek politične stranke skupaj z ostalimi prispevki ne sme presežati višine iz 23. člena ZVRK, kar znaša 424.223,25 EUR²⁰.

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, pravne osebe javnega in zasebnega prava ter samostojni podjetniki posamezniki in posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ne smejo financirati volilne kampanje, razen če zakon določa drugače²¹. Organizator volilne kampanje ne sme pridobiti sredstev za volilno kampanjo od tujih fizičnih in pravnih oseb²².

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja z zbranimi sredstvi za volilno kampanjo in pravilnosti poročanja smo pregledali vsa denarna sredstva, zbrana na posebnem računu, glede na višino sredstev, vključno z drugimi oblikami prispevkov, in za vsa zbrana sredstva preizkusili njihov obstoj, točnost, popolnost in skladnost z določili ZVRK.

1.2.2 Porabljena sredstva

Porabljena sredstva za volilno kampanjo so vsi stroški, ki so potrebni za izvedbo volilne kampanje²³, vključno z drugimi oblikami prispevkov²⁴.

Stroški volilne kampanje so glede na določila ZVRK opredeljeni po namenu, času in vrsti. Namen je določen z zakonsko opredelitvijo volilne kampanje. To so vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah²⁵.

Stroški so časovno vezani na obdobje volilne kampanje, ki se lahko začne najprej 30 dni pred dnem glasovanja, končati pa se mora najkasneje 24 ur pred dnem glasovanja. Volilna kampanja za volitve predsednika republike v letu 2022 se je začela 22. 9. 2022 in se je končala 21. 10. 2022 ob 24. uri.

Med stroške volilne kampanje, ki so potrebni za izvedbo volitev, ZVRK²⁶ uvršča:

- stroške oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov,
- stroške oblikovanja in objavljanja predvolilnih oglaševalskih vsebin v medijih,
- stroške organizacije in izvedbe predvolilnih shodov,

¹⁹ Stroški volilne kampanje za volitve predsednika republike ne smejo preseči 0,25 EUR na posameznega volilnega upravičenca v državi. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 0,15 EUR na posameznega volilnega upravičenca v državi.

²⁰ $1.696.893 \text{ volilnih upravičencev} * 0,25 \text{ EUR} = 424.223,25 \text{ EUR}$.

²¹ Peti odstavek 14. člena ZVRK.

²² Šesti odstavek 14. člena ZVRK.

²³ Prvi odstavek 15. člena ZVRK.

²⁴ K skupni višini porabljenih sredstev je treba prišteti tudi zneske drugih oblik prispevkov, kot je določeno v 2. točki tretjega odstavka 2. člena pravilnika.

²⁵ Drugi odstavek 1. člena ZVRK.

²⁶ Drugi odstavek 15. člena ZVRK.

- stroške oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala iz 7. člena ZVRK,
- stroške odprtja, vodenja in zaprtja posebnega računa,
- stroške svetovanja za načrtovanje strategije ali posamičnih delov volilne kampanje in njihove rabe ter volilne taktike in
- druge sorodne stroške, ki so nastali zaradi dejanj volilne kampanje²⁷.

Med stroške volilne kampanje se štejejo vsi navedeni stroški ne glede na to, kdaj so nastali, kdaj so bili plačani in kdaj so bili sklenjeni posli v zvezi s posameznimi dejanji volilne kampanje, če se stroški in posli nanašajo na obdobje volilne kampanje iz 2. člena ZVRK. Med stroške volilne kampanje se ne štejejo stroški zbiranja podpisov, ki se zbirajo za vložitev kandidature kandidata, in stroški, nastali po obdobju volilne kampanje, razen stroškov odstranjevanja plakatov in stroškov vodenja in zaprtja posebnega računa²⁸.

Stroški volilne kampanje za volitve predsednika republike ne smejo preseči 0,25 EUR na posameznega volilnega upravičenca v državi. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 0,15 EUR na posameznega volilnega upravičenca v državi.²⁹ Ker je bilo po podatkih Ministrstva za notranje zadeve³⁰ na dan razpisa volitev predsednika republike na območju Republike Slovenije 1.696.893 volilnih upravičencev, stroški volilne kampanje v prvem krogu niso smeli preseči 424.223,25 EUR.

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja pri porabljenih sredstvih za volilno kampanjo in pravilnosti poročanja smo za vsa porabljena sredstva preizkusili njihov obstoj, točnost, popolnost ter skladnost z določili ZVRK.

1.2.3 Posojila

Skladno z ZVRK lahko organizator volilne kampanje pridobi posojilo samo pri bankah in posojilnicah pod enakimi pogoji kot druge osebe. Dano posojilo se ne šteje za financiranje volilne kampanje.³¹ Dan zapadlosti posojila ne sme biti kasnejši od 30 dni pred rokom za zaprtje računa.³²

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja in pravilnosti poročanja v zvezi s posojili smo preizkusili obstoj, točnost, popolnost in skladnost morebitnega posojila z določili ZVRK.

²⁷ Skladno s 3. členom pravilnika se kot porabljena sredstva štejejo tudi obresti ter drugi stroški za posojila.

²⁸ Četrty odstavek 15. člena ZVRK.

²⁹ Tretji odstavek 23. člena ZVRK.

³⁰ Število volilnih upravičencev za volitve predsednika republike, [URL: <https://www.gov.si/novice/2022-08-22-stevilo-volilnih-upravicencev-za-volitve-predsednika-republike/>], 22. 8. 2022.

³¹ Četrty odstavek 14. člena ZVRK.

³² Prvi odstavek 16. člena ZVRK.

1.2.4 Prispevki, zbrani v nasprotju z ZVRK

Prispevki, ki so zbrani v nasprotju z ZVRK, so:

- prispevki posamezne fizične osebe, vključno z drugimi oblikami prispevkov, ki skupaj za posamezno volilno kampanjo presegajo 10 povprečnih bruto mesečnih plač na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS;
- prispevki posamezne fizične osebe v gotovini, ki so višji od 50 EUR in niso bili vplačani prek bank, hranilnic ali drugih pravnih oseb, ki v skladu s predpisi, ki urejajo plačilne storitve, opravljajo plačilne storitve;
- prispevki državnih organov, organov lokalnih skupnosti, pravnih oseb javnega in zasebnega prava ter samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost;
- prispevki tujih fizičnih in pravnih oseb;
- sredstva organizatorja volilne kampanje, ki jih je prenesel s svojega rednega transakcijskega računa na posebni račun in presegajo višino iz prvega odstavka 23. člena ZVRK, ali če sredstva tega organizatorja skupaj z ostalimi prispevki presegajo ta znesek, če je organizator volilne kampanje politična stranka.

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja v zvezi s prispevki, ki so zbrani v nasprotju z ZVRK, in pravilnosti poročanja smo pri vsakem takem prispevku preizkusili njegov obstoj, točnost in popolnost.

1.2.5 Nakazila v humanitarne namene

Organizator volilne kampanje, ki je politična stranka, mora v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije, nakazati vse prispevke, ki so mu bili dani v nasprotju z ZVRK, in sicer najkasneje v 30 dneh od dneva prejema³³.

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja v zvezi z nakazili v humanitarne namene in pravilnosti poročanja smo pri vsakem nakazilu prispevka, ki je bil zbran v nasprotju z ZVRK, preizkusili njegov obstoj, točnost, popolnost ter skladnost z določili ZVRK.

1.2.6 Delno povračilo stroškov volilne kampanje

Do delnega povračila stroškov volilne kampanje so upravičeni organizatorji volilne kampanje za predsednika republike, za kandidate katerih je glasovalo najmanj 10 % od skupnega števila volilnih upravičencev, ki so glasovali. Če pride do drugega kroga glasovanja, sta kandidata, ki kandidirata v drugem krogu, upravičena do povračila stroškov le na podlagi dobljenih glasov v tem krogu. Organizatorjem volilne kampanje za predsednika republike se povrnejo stroški v višini 0,12 EUR za vsak dobljeni glas, pri čemer skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz revizijskega poročila računskega sodišča.³⁴

³³ Deseti odstavek 14. člena ZVRK.

³⁴ 26. člen ZVRK.

2. Ugotovitve

2.1 Pravilnost zbiranja sredstev v skladu z ZVRK

Stranka SD je v poročilu o financiranju volilne kampanje izkazala, da je zbrana sredstva v znesku 190.617,14 EUR pridobila iz virov, ki jih prikazuje Tabela 1.

Tabela 1 Viri zbranih sredstev

Viri zbranih sredstev	Znesek v EUR	Struktura v %
Denarni prispevki	96.600,00	50,7
Druge oblike prispevkov	0	0
Sredstva, ki jih je organizator kampanje prenesel s svojega transakcijskega računa	94.017,14	49,3
Lastna sredstva organizatorja, ki ni politična stranka	0	0
Lastna sredstva politične stranke, ki je organizator kampanje	20.817,14	10,9
Nakazila sredstev političnih strank na redni račun politične stranke, ki je organizator kampanje, ko več političnih strank vloži skupno listo kandidatov za volitve, kot organizator kampanje pa je določena ena politična stranka	73.200,00	38,4
Obresti sredstev avista	0,00	
Skupaj	190.617,14	100,0

Vir: poročilo o financiranju volilne kampanje, verzija 2³⁵.

2.1.a S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja zbranih sredstev v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SD med prispevki fizičnih oseb, ki na dan glasovanja v skupnem znesku presegajo povprečno bruto mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS za preteklo leto, izkazala denarni prispevek ene fizične osebe za 900 EUR prenizko.

Ta napaka se odraža v poročilu o financiranju volilne kampanje v prilogi 1: Poročilo o kampanji (v nadaljevanju: priloga 1) in v prilogi 2: Seznam prispevkov fizičnih oseb (v nadaljevanju: priloga 2), kjer so prispevki izkazani za 900 EUR prenizko.

Navedeno ravnanje ni v skladu s 6. točko tretjega odstavka in četrtem odstavkom 2. člena pravilnika, ki določata, da mora organizator volilne kampanje v prilogi 1 poročati o skupnem znesku prispevkov, ki na dan glasovanja presegajo povprečno bruto mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS za preteklo leto, in da se morajo podatki o skupnih zneskih v prilogi 1 in v prilogi 2 ujemati.

³⁵ Stranka SD je poročilo o financiranju volilne kampanje AJPEŠ predložila 10. 3. 2023 (verzija 1), popravek poročila o financiranju volilne kampanje pa 20. 3. 2023 (verzija 2); več o tem v točki 2.3.a.

Navedeno ravnanje tudi ni v skladu s 3. točko drugega odstavka 18. člena ZVRK v povezavi s 1. točko prvega odstavka 3. člena pravilnika, ki določata, da mora organizator volilne kampanje v prilogi 2 poročati o vseh posameznih prispevkih fizičnih oseb, ki na dan glasovanja v skupnem znesku presegajo povprečno bruto mesečno plačo na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih SURS za preteklo leto, vključno z imenom in priimkom, naslovom ter višino prispevka.

2.2 Pravilnost porabe sredstev v skladu z ZVRK

Stranka SD je v poročilu o financiranju volilne kampanje izkazala, da je porabljen sredstva v znesku 190.617,14 EUR namenila za kritje stroškov, ki jih prikazuje Tabela 2.

Tabela 2 Stroški volilne kampanje

Vrsta stroškov	Znesek v EUR	Struktura v %
Stroški oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov	43.681,99	22,9
Stroški oblikovanja in objavljanja predvolilnih oglaševalskih vsebin v medijih	79.375,31	41,6
Stroški organizacije in izvedbe predvolilnih shodov	1.836,31	1,0
Stroški oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala iz 7. člena ZVRK	33.153,30	17,4
Stroški odprtja, vodenja in zaprtja posebnega transakcijskega računa	123,78	0,1
Stroški svetovanja za načrtovanje strategije ali posamičnih delov volilne kampanje in njihove rabe ter volilne taktike	0	0
Drugi sorodni stroški, ki so nastali zaradi dejanj volilne kampanje	32.446,45	17,0
Obresti in drugi stroški za posojila	0	0
Skupaj	190.617,14	100,0

Vir: poročilo o financiranju volilne kampanje, verzija 2.

2.2.a S preizkušanjem pravilnosti porabe sredstev za volilno kampanjo in pravilnosti izkazovanja porabljenih sredstev v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SD s posebnega računa poravnala stroške v skupnem znesku 1.570,34 EUR, ki ne sodijo med stroške volilne kampanje, in sicer:

- strošek dnevnega bivanja v hotelu v Ljubljani v znesku 65,00 EUR, ki po vsebini ne sodi med stroške volilne kampanje, opredeljene v 15. členu ZVRK, saj ta strošek ni bil potreben za izvedbo volilne kampanje in za katerega nismo mogli preveriti, v kakšnem smislu bi lahko bil v povezavi z volilno kampanjo;
 - strošek najema bivalne enote v znesku 1.332,61 EUR;
 - strošek najema javne površine v znesku 135,28 EUR in
 - strošek postopka izdaje mnenja k uporabi javne površine v znesku 37,45 EUR,
- pri katerih nismo mogli preveriti, ali so stroški nastali v povezavi z volilno kampanjo.

Navedeno ravnanje ni v skladu z drugim in četrtem odstavkom 15. člena ZVRK, ker pri omenjenih stroških zaradi odsotnosti ustreznih in zadostnih dokazil nismo mogli potrditi, da so bile storitve opravljene in da so stroški nastali v povezavi z volilno kampanjo ali se nanašajo na volilno kampanjo.

Ta nepravilnost se odraža tudi kot napaka v poročilu o financiranju volilne kampanje, in sicer v prilogi 1 in v prilogi 3: Seznam izdatkov (v nadaljevanju: priloga 3), kjer so porabljena sredstva izkazana za 1.570,34 EUR previsoko.

Navedeno ravnanje ni v skladu s 1. točko drugega odstavka 18. člena ZVRK v povezavi z 2. točko tretjega odstavka 2. člena pravilnika, ki določata, da mora organizator volilne kampanje v prilogi 1 poročati o skupni višini porabljenih sredstev.

Navedeno ravnanje tudi ni v skladu s 4. točko drugega odstavka 18. člena ZVRK v povezavi z 2. točko prvega odstavka 3. člena pravilnika, ki določata, da se v prilogi 3 poroča o posameznih izdatkih, ki jih je organizator namenil financiranju kampanje.

2.2.b S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja presežka zbranih sredstev v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SD izkazala presežek za 1.570,34 EUR prenizko. Višji presežek je nastal zaradi nižjih porabljenih sredstev.

To se odraža kot napaka v poročilu o financiranju volilne kampanje v prilogi 1 in v prilogi 6: Seznam nakazil v humanitarne namene (v nadaljevanju: priloga 6), kjer sta presežek zbranih sredstev in nakazilo presežka zbranih sredstev stranki SD izkazana za 1.570,34 EUR prenizko.

2.3 Pravilnost poslovanja, ki ni povezano z zbiranjem in s porabo sredstev

Stranka SD je posebni račun št. SI56 6100 0002 7537 677 odprla 16. 9. 2022 pri banki Delavska hranilnica d.d. Ljubljana in ga zaprla 23. 2. 2023.

2.3.a Pri preveritvi, ali je stranka SD pravočasno odprla in zaprla posebni račun, smo ugotovili, da je bil posebni račun odprt 16. 9. 2022, kar je 9 dni prepozno.

Navedeno ravnanje ni v skladu s prvim odstavkom 16. člena ZVRK, ki določa, da mora organizator volilne kampanje najkasneje 45 dni pred dnem glasovanja na volitvah (to pomeni do vključno 7. 9. 2022) odpreti poseben račun z oznako "za volilno kampanjo".

Stranka SD je poročilo o financiranju volilne kampanje AJPES predložila 10. 3. 2023 (verzija 1³⁶). Stranka SD je popravek poročila o financiranju volilne kampanje AJPES predložila 20. 3. 2023 (verzija 2³⁷).

2.3.b Pri preveritvi, ali je stranka SD pravočasno predložila poročilo o financiranju volilne kampanje, nismo ugotovili nepravilnosti.

Vsebinsko in obrazce poročila o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo določa pravilnik. Organizator volilne kampanje mora poročilo o financiranju volilne kampanje predložiti AJPES na predpisanem obrazcu skupaj z obveznimi prilogami, ki morajo vsebovati predpisane podatke.

2.3.c S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja podatkov v poročilu o financiranju volilne kampanje smo ugotovili, da je stranka SD predložila vse obrazce, določene s pravilnikom, ki vsebujejo predpisane podatke.

2.4 Poročilo o financiranju volilne kampanje in ugotovljene napake

V poročilu o financiranju volilne kampanje je stranka SD izkazala zbrana sredstva v znesku 190.617,14 EUR in porabljena sredstva v enakem znesku. Poročilo o financiranju volilne kampanje dr. Milana Brgleza in ugotovljene napake v reviziji prikazuje Tabela 3.

Tabela 3 Poročilo o financiranju volilne kampanje in ugotovljene napake

Vsebina	v EUR		
	Znesek iz poročila	Znesek napak	Znesek po reviziji
I. SKUPNA VIŠINA ZBRANIH SREDSTEV: (1 + 2 + 3 + 4)	190.617,14	0	190.617,14
1. Denarni prispevki (1.1 + 1.2)	96.600,00	0	96.600,00
1.1. Prispevki v gotovini	0	0	0
1.2. Prispevki, vplačani na posebni transakcijski račun	96.600,00	0	96.600,00
2. Druge oblike prispevkov (drugi odstavek 14. člena ZVRK) (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4)	0	0	0
2.1. Brezplačne storitve	0	0	0
2.2. Izredni popusti	0	0	0
2.3. Prevzem obveznosti	0	0	0
2.4. Druge oblike nedенarnih prispevkov	0	0	0

³⁶ Vpogled v AJPES, [URL: <https://www.ajpes.si/eObjave/objava.asp?s=57&id=5736090>], 20. 4. 2023.

³⁷ Stranka SD je v verziji 1 poročala, da je na posebni račun prispevala 94.017,14 EUR lastnih sredstev, v verziji 2 pa je poročala, da je lastnih sredstev prispevala 20.817,14 EUR, 73.200,00 EUR pa je prispevala politična stranka GIBANJE SVOBODA, s katero je predlagala skupnega kandidata. V Dogovoru o skupnem kandidatu za predsednika republike 2022 z dne 3. 10. 2022, ki sta ga sklenili stranka SD in GIBANJE SVOBODA, je bilo določeno, da bosta za prvi krog volilne kampanje obe stranki prispevali sredstva v enaki višini, vsaka po 73.200 EUR.

Vsebina	Znesek iz poročila	Znesek napak	Znesek po reviziji
3. Sredstva, ki jih je organizator kampanje prenesel s svojega transakcijskega računa na posebni transakcijski račun	94.017,14	0	94.017,14
3.0. Lastna sredstva organizatorja, ki ni politična stranka	0	0	0
3.1. Lastna sredstva politične stranke, ki je organizator kampanje	20.817,14	0	20.817,14
3.2. Nakazila sredstev političnih strank na redni račun politične stranke, ki je organizator kampanje, ko več političnih strank vloži skupno listo kandidatov za volitve, kot organizator kampanje pa je določena ena politična stranka	73.200,00	0	73.200
4. Obresti sredstev avista	0	0	0
II. SKUPNA VIŠINA PORABLJENIH SREDSTEV: (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8)	190.617,14	(1.570,34)	189.046,80
1. Stroški oblikovanja, tiskanja, razobešanja in odstranjevanja plakatov	43.681,99	0	43.681,99
2. Stroški oblikovanja in objavljanja predvolilnih oglaševalskih vsebin v medijih	79.375,31	0	79.375,31
3. Stroški organizacije in izvedbe predvolilnih shodov	1.836,31	(172,73) ¹⁾	1.663,58
4. Stroški oblikovanja, tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala iz 7. člena ZVRK	33.153,30	0	33.153,30
5. Stroški odprtja, vodenja in zaprtja posebnega transakcijskega računa	123,78	0	123,78
6. Stroški svetovanja za načrtovanje strategije ali posamičnih delov volilne kampanje in njihove rabe ter volilne taktike	0	0	0
7. Drugi sorodni stroški, ki so nastali zaradi dejanj volilne kampanje	32.446,45	(1.397,61) ²⁾	31.048,84
8. Obresti in drugi stroški za posojila	0	0	0
III. PRESEŽEK ZBRANIH SREDSTEV (I–II)	0	1.570,34 ³⁾	1.570,34
IV. NAKAZILO PRESEŽKA ZBRANIH SREDSTEV V HUMANITARNE NAMENE	0	0	0
V. NEPLAČANE OBVEZNOSTI	0	0	0
VI. SKUPNI ZNESEK PRISPEVKOV, KI NA DAN GLASOVANJA PRESEGAJO POVPREČNO BRUTO MESEČNO PLAČO NA DELAVCA V REPUBLIKI SLOVENIJI PO PODATKIH SURS ZA PRETEKLO LETO	21.300,00	900,00	22.200,00
VII. SKUPNI ZNESEK POSOJIL, KI SO ODOBRENA ORGANIZATORJU KAMPANJE	0	0	0
VIII. SKUPNI ZNESEK PRISPEVKOV, KI SO ZBRANI V NASPROTJU Z ZVRK	0	0	0
IX. SKUPNI ZNESEK NAKAZIL PRISPEVKOV, KI SO ZBRANI V NASPROTJU Z ZVRK, V HUMANITARNE NAMENE	0	0	0

Opomba: ¹⁾ Izračunano na podlagi stroškov v zneskih 135,28 EUR in 37,45 EUR (povezava s točko 2.2.a).

²⁾ Izračunano na podlagi stroškov v zneskih 65,00 EUR in 1.332,61 EUR (povezava s točko 2.2.a).

³⁾ Izračunano na podlagi upoštevanja dejanskih zbranih in porabljenih sredstev.

Vir: poročilo o financiranju volilne kampanje, verzija 2.

V reviziji smo ugotovili, da je dejanska skupna višina porabljenih sredstev znašala 189.046,80 EUR.

2.5 Višina delnega povračila stroškov volilne kampanje

Po podatkih iz Zapisnika o ugotovitvi izida volitev predsednika republike 23. 10. 2022³⁸ je kandidat dr. Milan Brglez na volitvah predsednika republike v letu 2022 prejel 134.726 glasov, kar predstavlja 15,45 % glede na veljavno število glasovnic. Zato ima organizator volilne kampanje glede na volilni izid v skladu s 26. členom ZVRK pravico do delne povrnitve stroškov volilne kampanje v višini 0,12 EUR za dobljeni glas, to je v znesku 16.167,12 EUR³⁹.

Tako izračunani znesek ne presega zneska porabljenih sredstev za volilno kampanjo, kot ga prikazuje Tabela 3, zato ugotavljamo, da ima stranka SD pravico do povrnitve stroškov volilne kampanje v znesku 16.167,12 EUR.

³⁸ Uradni list RS, št. 140/22.

³⁹ 134.726 glasov * 0,12 EUR = 16.167,12 EUR.

3. Mnenje

Revidirali smo pravilnost financiranja volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022, katere organizator je bila politična stranka **Socialni demokrati**.

3.1 Mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji

Mnenje s pridržkom

Pri preverjanju pravilnosti poslovanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in s Pravilnikom o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo smo ugotovili naslednje nepravilnosti:

- politična stranka je s posebnega računa poravnala stroške v skupnem znesku 1.570,34 EUR, ki niso stroški volilne kampanje – točka 2.2.a;
- posebni račun je bil odprt 9 dni prepozno – točka 2.3.a.

Razen nepravilnosti, navedenih v prvem odstavku, menimo, da je politična stranka Socialni demokrati pri zbiranju in porabi sredstev za volilno kampanjo kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022 v vseh pomembnih pogledih ravnala v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in s Pravilnikom o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo.

3.2 Mnenje o pravilnosti poročanja v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji

Pozitivno mnenje

Menimo, da poročilo o financiranju volilne kampanje kandidata dr. Milana Brgleza za volitve predsednika republike v letu 2022, ki ga je predložila politična stranka Socialni demokrati, v vseh pomembnih pogledih prikazuje pravilne zneske v skladu z Zakonom o volilni in referendumski kampanji in s Pravilnikom o vsebini in obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno in referendumsko kampanjo.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Socialnim demokratom,
2. mag. Dejanu Levaniču,
3. Državnemu zboru Republike Slovenije.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si